

Reykjavík 27. apríl 2020

Nefndasvið Alþingis

B.t. fjárlaganefndar Austurstræti 8-10

150 Reykjavík

Umsögn um mál 724 - frumvarp til fjárukalaga fyrir árið 2020

Félagasamtökin Hugarafll hafa sinnt mikilvægu hlutverki á tímum Covid. Hugarafll hefur ekki lokað sinni starfsemi en hefur sinnt öflugri þjónustu í gegnum fjarfundarbúnað og með viðbragði til að ná til notenda og fjölskyldna þeirra.

Heilbrigðisráðuneytið óskaði eftir þátttöku Hugaraflls í Geðráði Covid-19 og Hugarafll hefur fundað vikulega með ráðuneytinu ásamt Geðhjálp.

Mikilvægi þess að geta leitað þjónustu hér og nú hefur komið sterklega í ljós á þessum viðkvæma tíma og til Hugaraflls hefur verið leitað vegna bráðavanda, sjálfsvígshættu, fjölskyldur hafa leitað ráðgjafar og stuðnings og einstaklingar sem hafa gengið í gegnum mikla einangrun, kvíða og þjáningu í núverandi ástandi hafa leitað hjálpar, svo fátt eitt sé nefnt. Einstaklingar í endurhæfingu hafa fengið stuðning og endurhæfingaráætlanir hafa verið útfærðar til að tryggja að samfella í þjónustu hafi haldist á meðan samkomubanni stendur. Hugarafll hefur verið í virku sambandi við úrræði á landsbyggðinni og tengst aðilum úr heilbrigðis- og félagsþjónustu og boðið fram aðstoð. Tilboðinu hefur verið tekið fagnandi og horft er til að samstarf Hugaraflls við landbyggðina mun aukast með haustinu og halda áfram um ókomna tíð.

Hugarafll hefur frá upphafi samkomubanns haldið úti metnaðarfullri dagskrá fyrir félagsmenn sína og almenning. Sjá meðfylgjandi viðhengi. Starfsfólk Hugaraflls hefur lagt nótt við dag við að móta og útfæra þjónustu á Covid tíma, í hverri viku hefur verið sett upp ný dagskrá og óhætt að segja að annríkið hefur verið mikið. Símtölum er svarað allan sólarhringinn, emailum svarað og öðrum erindum. Viðtölum hefur verið sinnt og heimavitjunum. Þjónusta Hugaraflls er opin, gjaldfrjál og er opin öllum landsmönnum.

Opinber geðheilbrigðisþjónusta.

Opinber þjónusta sbr. geðheilbrigðisþjónusta Heilsugæslunnar hefur takmarkaðar leiðir til að mæta þeirri þörf sem hér er skilgreind að ofan. Það eru of margar hindranir í veginum sem geta gert leit einstaklings og fjölskyldu að þjónustu torsótt. Farið er fram á sjúkdómsgreiningar og tilvísanir sem geta verið fyrsta hindrun. Ennfremur getur biðtími hindrað úrlausn og takmörkuð tímalengd á þjónustu einnig. Einstaklingur hefur ekki val um að leita þjónustu af eigin frumkvæði sem getur þýtt að viðkomandi sleppir því frekar að leita hjálpar. Tilvísanir frá læknum er forsenda en getur verið mjög erfið hindrun. Sjúkdómsmiðuð nálgun getur líka verið hindrun þar sem greining á geðheilsuvanda getur verið áfall í sjálfu sér í stað þess að eðlilegar tilfinningar séu meðhöndlaðar sem eðlileg viðbrögð á svona tímum.

Mikilvægi gjörólíkrar nálgunar eins og fram fer hjá Hugarafli hefur reynst farsæl leið í núverandi ástandi. Hjá Hugarafli er gengið út frá því að mæta einstaklingi/fjölskyldu hér og nú, að hægt sé að leita aðstoðar án hindrana og sjúkdómsgreininga. Þannig næst gjarnan til hóps sem annars biði of lengi með að leita sér hjálpar. Því er hér einnig um gríðarlega mikla forvörn að ræða, aukna möguleika á bata og enduhæfingu. Samfélagleg geðþjónusta Hugarafls er í samræmi við skýrslu Sameinuðu þjóðanna um geðheilbrigði.

Efling geðheilbrigðisþjónustu.

Samhliða því að efla opinbera þjónustu eins og Heilsugæsluna bendum við hér með á mikilvægi þess að styrkja félagasamtökin Hugarafli á sama tíma. Við teljum að það verði efla Hugarafli til að mæta þeim verkefnum sem samtökin standa nú frammi fyrir og til að tryggja fjölbreytni í allri geðheilbrigðisþjónustu. Hugarafli hefur einnig sinnt geðfræðslu í grunn- og framhaldsskólum á annan áratug og mikilvægt að það starf haldi áfram og leitað sé í smiðju þeirrar reynslu.

Það er ljóst að aðeins brot af þeim vanda sem við stöndum frammi í okkar samfélagi er kominn fram. Því er nauðsynlegt að efla starf Hugarafls og gera samtökunum kleift að taka á móti nýliðum og halda áfram samstarfi við landsbyggðina. Samtök eins og Hugarafli hafa lítið fjárhagslegt bolmagn en hafa sérstöðu vegna öflugrar samfélagslegrar geðþjónustu sem er opin og aðgengileg. Því er hér með óskað eftir stuðningi frá ráðuneytinu til að mæta þeim verkefnum sem blasa við. Það er alveg ljóst að fjölga þarf fagfólki hjá Hugarafli og gætu þar tvö stöðugildi fagfólks skipt sköpum.

Við viljum einnig benda á mikilvægi þess að gera vanlíðan vegna Covid ekki sjúklega. **Það má segja að það séu eðlileg viðbrögð við óeðlilegum aðstæðum sem birtast og brýnt að taka á málum út frá því sjónarhorni.** Það er fullkomlega eðlilegt að hluti þjóðarinnar eigi erfitt með að ganga í gegnum þennan ótta og þessar breytingar sem blasa við í kjölfarið. Það er mjög brýnt að nýttar séu fjölbreyttar leiðir til að mæta vandanum og að ekki sé eingöngu hugað að opinberri þjónustu sem leggur áherslu á sjúkdómsvæðingu.

F.H. stjórnar Hugarafls

Málfriður Hrund Einarsdóttir formaður og

Auður Axelsdóttir framkvæmdastjóri

Þjónusta Hugarafli síðan samkomubann var sett á:

Félagsmenn hafa aðgang að öflugri dagskrá í gegnum fjarfundarbúnað og býðst að auki að koma í stuðningsviðtöl í húsnæði Hugarafli í Lágmúla. Félagsmenn hafa einnig aðgang að tenglum, þ.e. einstaklingi sem þekkir vanlíðan en er í góðum bata- og símtölum, netpósti og facebookskilaboðum er svarað og brugðist hratt við þegar leitað er stuðnings.

Tekið er á móti nýliðum sem hafa samband eða er vísað til Hugarafli. Boðið er uppá viðtal/viðtöl og ef við á er viðkomandi boðið strax inn í dagskrá Hugarafli. Þetta er gert til að tryggja að hægt sé að grípa viðkomandi strax og veita stuðning hér og nú. Reikna má með að nýliðar fari svo inn í hefðbundna dagskrá hjá Hugarafli þegar samkomubanni líkur. Nýliðar eru einnig hvattir til að fá tengil strax í upphafinu, tengill er einstaklingur í bata sem veitir samherjastuðning.

Hugarafli er í virku sambandi við landsbyggðina og hefur boðið nýliðum frá landsbyggðinni þátttöku í starfi Hugarafli í gegnum fjarfundarbúnað. Fulltrúar frá Hugarafli hitta ráðuneytið í Geðráði v. Covid-19 og hafa m.a. tekið að sér að kanna aðstæður á landsbyggðinni í núverandi ástandi, teikna upp tengslanet og styðja tengiliði áfram á hverjum stað fyrir sig.

Á hverjum föstudegi kl. 11:00 er boðið uppá opið streymi í gegnum facebooksíðu Hugarafli og Stundarinnar. Þar fer fram opið samtal um líðan í núverandi aðstæðum og bjargráð. Tæplega 40.000 áhorf hafa komið á þau fimm streymi sem haldin hafa verið en þeim verður haldið áfram á föstudögum.